

Znaczki

450 lat Poczty Polskiej 1558-2008

Zanim narodziła się poczta, przekazywaniem korespondencji zajmowali się posłańcy.

Historia poczty na ziemiach polskich

W średniowieczu z takich usług korzystali jedynie władcy, bogaci kupcy i niektóre zorganizowane społeczności, jak miasta, uniwersytety czy klasztory. Gońcy królewscy korzystali z tzw. podwód - koni i wozów wymienianych w stałych miejscach na trasie.

Data narodzin poczty w Polsce to 18 października 1558 r. Wówczas to król Zygmunt August ustanowił stałe połączenia pocztowe między Krakowem a Wenecją (później też do Wilna). Powodem były liczne sprawy we Włoszech, wynikłe po śmierci matki - królowej Bony. Nadzór nad pocztą król powierzył Prosperowi Prowanie, dworzaninowi włoskiego pochodzenia. Przez długie lata to władca finansował pocztę. Dopiero Władysław IV w 1647 r. wprowadził podatek podwodowy w całym kraju. Niestety w XVII w. Polskę wyniszczyły wojny, a następny krok w rozwoju poczty zrobiono dopiero za czasów króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Mogli z niej już korzystać wszyscy obywatele, wprowadzono stałe opłaty pocztowe oraz mundury i trąbki pocztowe dla pocztylionów (zwanych też kursorami). Tę najsprawniejszą w ówczesnej Europie pocztę unicestwiły rozbiory Polski. Przez krótki czas funkcjonowała jeszcze poczta Księstwa Warszawskiego (ok. 1807-1812) i Królestwa Polskiego (ok. 1815-1830). Po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. konieczne było stworzenie jednolitego systemu łączności na scalonych ziemiach. W latach międzywojennych poczta rozwijała się dynamicznie, sprawnie wprowadzano nowe usługi (np. przekazy, wypłaty rent, doręczanie czasopism, poczta lotnicza).

Podczas powstań narodowych i wojen działały głównie poczty polowe, podporządkowane wojsku, ale pocztowcy zawsze aktywnie uczestniczyli w walce o niepodległość m. in. przekazując tajne przesyłki i druki czy informując o sytuacji wroga. Do historii przeszła bohaterska obrona Poczty Gdańskiej w 1939 r. Podczas powstania warszawskiego w 1944 r. sprawnie działała Poczta Harcerska. W trudnych latach II wojny światowej działała polska poczta na emigracji. Emitowane przez nią znaczki podnosiły rodaków na duchu.

Ważne daty:

1860 - pierwszy polski znaczek pocztowy
1919 - utworzenie Ministerstwa Poczty i Telegrafów
1 maja 1919 - przystąpienie do Światowego Związku Pocztowego UPU
22 marca 1928 - utworzenie państwowego przedsiębiorstwa Polska Poczta, Telegraf i Telefon (PPTiT)

Zadania poczty

Oprócz przekazywania listów i paczek poczta zajmowała się też transportem pasażerskim. Było tak do połowy XIX w., gdy wzrosło zapotrzebowanie na tę usługę i pojawiły się prywatne firmy transportowe. XIX-wieczne wynalazki, telegraf i telefon, szybko dołączyły do wachlarza usług pocztowych. Dziś również, oprócz tradycyjnej oferty, placówki Poczty Polskiej oferują szeroki zakres usług finansowych, ubezpieczeniowych i handlowych. Ponadto jest to instytucja, która aktywnie uczestniczy w ważnych wydarzeniach społecznych, prowadzi działalność charytatywną oraz promuje sport i kulturę.

Nowe znaczki i koperta Pierwszego Dnia Obiegu FDC

Z okazji jubileuszu 450-lecia Poczty Polskiej został wyemitowany blok z trzema znaczkami. Na tle historycznych panoram Krakowa i Wenecji umieszczono wizerunki trzech osób, dzięki którym funkcjonowała pierwsza polska poczta: króla Zygmunta Augusta, Prospera Prowana oraz Sebastiana Montelupiego, który przejął zarząd nad pocztą królewską w 1564 r. Na znaczku obok króla, a także na kopercie FDC, pojawia się tekst przywileju nadanego Prowanie. W rogu bloku wytłoczony został znak jubileuszowy. Ma on formę odbitki pieczęci, w której każda cyfra napisu "450 lat" reprezentuje inną epokę. Znaczkom towarzyszy datownik okolicznościowy w formie dawnej pieczęci poczty krakowskiej, a stosowany jest w Urzędzie Pocztowym Warszawa 1.

Podstawowe dane emisji:

autor projektu:	Maciej Jędrzyk
autorzy rytu:	Przemysław Krajewski, Maciej Kopecki, Wanda Zajdel
ilość znaczków:	3 w formie bloku
wartość:	3 x 1,45 zł
nakład:	po 500.000 sztuk każdego
technika druku:	stalorytnicza i rotograviurowa
format znaczków:	25,5 x 31,25 mm, 51 x 31,25 mm, 25,5 x 31,25 mm
format bloku:	120 x 80 mm
papier:	fluorescencyjny
data obiegu:	15 września 2008 r.

źródło: Poczta Polska

Plan emisji kartek pocztowych z nadrukowanym znakiem opłaty pocztowej na 2009 rok

Dyrektor Generalny Poczty Polskiej ogłosił plan emisji kartek pocztowych z nadrukowanym znakiem opłaty pocztowej na 2009 rok:

Lp	Temat	Liczba znaków nadrukowanych na kartce pocztowej	Kolejność wprowadzania do obiegu
1.	XVII Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy	1	Styczeń
2.	Rok 2009 rokiem Astronomii	1	Styczeń
3.	Rok Jerzego Grotowskiego	1	Styczeń
4.	90-lecie działalności Polskiego Czerwonego Krzyża	1	Styczeń
5.	Kopalnie zabytkowe i skanseny górnicze	2	Luty
6.	10. rocznica przystąpienia Polski do Sojuszu Północnoatlantyckiego	1	Luty
7.	Zanikające rzemiosła	3	Marzec
8.	Piękno ziemi polskiej	4	Kwiecień
9.	Polskie placówki dyplomatyczne	3	Maj
10.	Międzynarodowe pokazy lotnicze "Radom 2009"	2	Maj
11.	Szlak Cysterski w Polsce	2	Maj
12.	Światowy Dzień Telekomunikacji i Społeczeństwa Informacyjnego	1	Maj
13.	90. rocznica urodzin Gustawa Herlinga-Grudzińskiego	1	Maj
14.	Wspólnota kulturowa Polski i Węgier	1	Czerwiec
15.	90-lecie Towarzystwa Przyjaciół Dzieci	1	Czerwiec
16.	Sezon Polski w Wielkiej Brytanii	1	Czerwiec
17.	Obiekty z Listy Światowego Dziedzictwa UNESCO w Polsce: a) Hala Stulecia we Wrocławiu b) Kościół drewniany w Binarowej c) Kościół drewniany w Blizne	3	Lipiec
18.	150. rocznica urodzin Ludwika Zamenhofa	1	Lipiec
19.	65. rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego	1	Sierpień
20.	60. rocznica podpisania Konwencji Genewskich o ochronie ofiar wojny	1	Sierpień
21.	Arboreta i ogrody botaniczne	2	Sierpień
22.	150. rocznica urodzin Tadeusza Zielińskiego	1	Wrzesień
23.	90-lecie powstania Polskiego Komitetu Olimpijskiego	1	Październik
24.	Historia polskich organizacji sportowych: a) 100-lecie Automobilklubu Polski	1	Grudzień

Razem: 24 tematy, 37 znaków nadrukowanych na kartce pocztowej.

Datowniki okolicznościowe

- 2008.10.09. **Chorzów 1**: Dzień Łącznościowca
- 2008.10.09. **Toruń 1**: 450 lat Poczty Polskiej
- 2008.10.16. **Katowice 1**: 30 rocznica wyboru Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową
- 2008.10.16. **Szczecin 6**: 30 rocznica wyboru Karola Wojtyły na Papieża
- 2008.10.17. **Czeladź 1**: 25 lat Stowarzyszenia Miłośników Czeladzi
- 2008.10.17. **Przemysł 1**: 380-lecie I Liceum Ogólnokształcącego im. Juliusza Słowackiego w Przemysłu
- 2008.10.17. **Wrocław 55**: 85 rocznica urodzin Księdza Kardynała Henryka Gulbinowicza
- 2008.10.18. **Zakopane 1**: 75 lat praw miejskich Zakopanego
- 2008.10.24. **Wrocław 1 MPiT**: 450 lat Poczty Polskiej Posta Poszta Poczta
- 2008.10.26. **Płock 1**: 85 lat Polskiego Związku Łowieckiego
- 2008.10.30. **Tarnów 1**: Miasto Tarnów - Pierwsze niepodległe 1918-2008
- 2008.11.05. **Wrocław 1**: 100 lat Kolei Wąskotorowych na Kujawach

Erki okolicznościowe

- od 2008.10.10. **Kraków 1** (31-045): 30 rocznica wyboru Karola Wojtyły na Papieża. Międzynarodowa Poczta Samolotowa, 1000 sztuk (1 rolka)
- od 2008.10.27. **Wrocław 27** (53-408): XXX-lecie Oddziału Filatelistycznego W.K.K. im. Tadeusza Kościuszki przy Klubie S.O.W., 1000 sztuk (1 rolka)

Poczty specjalne

Regulamin "Międzynarodowej Poczty Samolotowej" z okazji Jubileuszu 450 lecia Poczty Polskiej na trasie Kraków - Wenecja - Kraków

1. Organizatorem "Międzynarodowej Poczty Samolotowej" są: Centrum Poczty Oddział Regionalny w Krakowie, Zarząd Małopolskiego Okręgu Polskiego Związku Filatelistycznego w Krakowie.
2. "Międzynarodowa Poczta Samolotowa" zostanie zorganizowana w dniu 23.10.2008 r. Przewóz przesyłek nastąpi na trasie: **Kraków - Wenecja - Kraków**.
3. Do przewozu "Międzynarodową Poczta Samolotową" dopuszczone zostaną listy ekonomiczne i priorytetowe, listy traktowane jako polecane oraz

kartki pocztowe ekonomiczne i priorytetowe, opłacone zgodnie z obowiązującym cennikiem za usługi pocztowe w obrocie zagranicznym i zaadresowane:

Imię i Nazwisko

BUREAU CMP VENEZIA - VENEZIA

POSTE RESTANTE

"RETOUR A L'EXPEDITEUR"

4. Przesyłki przeznaczone do przewozu "Międzynarodową Poczta Samolotową" odpowiednio zaadresowane, oznaczone i opłacone należy przesłać w zamkniętej kopercie w terminie **do dnia 15.10.2008r.** z dopiskiem **"Międzynarodowa Poczta Samolotowa Kraków - Wenecja"** na adres: Urząd Pocztowy Kraków 1, ul. Westerplatte 20, 31-045 Kraków 1.
5. Przesyłki dopuszczone do przewozu "Międzynarodową Poczta Samolotową" zostaną w UP Kraków 1 ostemplowane datownikiem okolicznościowym oraz opatrzone stemplem informacyjnym o treści **"Przewieziono na trasie Kraków - Wenecja - Kraków"**. Ponadto na życzenie nadawcy przesyłka zostanie uzupełniona okolicznościową nalepką "R" (pod warunkiem uiszczenia opłaty za traktowanie przesyłki jako poleconej) o treści **"Międzynarodowa Poczta Samolotowa - 450 lecie Poczty Polskiej"**.
6. Przesyłki po przewiezieniu "Międzynarodową Poczta Samolotową" zostaną przekazane do Urzędu Pocztowego w Wenecji celem ostemplowania datownikiem i umieszczenia w oddzielnej odsyłce oraz zwrócone drogą lotniczą do WER Warszawa, które zwróci przesyłki do UP Kraków 1.
7. Za prawidłowy przebieg przewozu przesyłek filatelistycznych "Międzynarodową Poczta Samolotową" odpowiadają Centrum Poczty Oddział Regionalny w Krakowie i WER Warszawa.
8. Regulamin niniejszy został zatwierdzony przez Centrum Poczty Wydział Usług Filatelistycznych w Warszawie w dniu 23.09.2008r.

Regulamin poczty specjalnej pod nazwą "Poczta Motocyklowa" organizowanej z okazji jubileuszu 450-lecia Poczty Polskiej

1. Organizatorem Poczty Motocyklowej jest Centrum Poczty Oddział Regionalny w Bydgoszczy oraz Oddział Rejonowy w Toruniu.
  2. Poczta Motocyklowa zorganizowana zostanie w dniu 09 października 2008r. Przewóz nastąpi na trasie Urząd Pocztowy Toruń 1 - Urząd Pocztowy Toruń 10.
  3. Do przewozu Poczta Motocyklową zostaną dopuszczone przesyłki listowe, ekonomiczne i priorytetowe, zwykłe i polecane, opłacone zgodnie z obowiązującym cennikiem opłat za usługi pocztowe w obrocie krajowym i zagranicznym.
  4. Przesyłki przeznaczone do przewozu pocztą specjalną, po opłaceniu zgodnie z obowiązującymi cennikami oraz po zaadresowaniu należy przekazać/przesłać w zamkniętej kopercie w terminie do dnia 07 października 2008r. na adres:
Urząd Pocztowy Toruń 1
Sklep Filatelistyczny
ul. Piekary 26
87-100 Toruń 1
  5. Przesyłki dopuszczone do przewozu pocztą specjalną, po opracowaniu przez UP Toruń 1, tj. skasowaniu znaczków i ostemplowaniu stemplem poczty specjalnej zostaną przekazane do przewozu Poczta Motocyklową.
  6. Przewiezienie przesyłek Poczta Motocyklową będzie potwierdzone odciskiem datownika dziennego Urzędu Pocztowego Toruń 10.
  7. Po dokonaniu przewozu przesyłki zostaną zwrócone pod wskazany na nich adres, zgodnie z ogólnymi przepisami pocztowymi.
  8. Nad prawidłowym przebiegiem przewozu przesyłek filatelistycznych Poczta Motocyklową nadzór pełni Centrum Poczty Oddział Regionalny w Bydgoszczy.
  9. Za prawidłową realizację usługi filatelistycznej odpowiadają Urzędy Pocztowe Toruń 1 i Toruń 10.
- Niniejszy Regulamin Poczty Motocyklowej został zatwierdzony przez Centrum Poczty Wydział Usług Filatelistycznych w Warszawie w dniu 23.09.2008 r.